

Kwartaalbericht Pensioenfonds KLM-Cabinepersoneel

Tweede kwartaal 2016 - 1 april 2016 t/m 30 juni 2016

Samenvatting:

- De maandelijkse nominale dekkingsgraad is gedaald van 98,1% naar 97,9%;
- De beleidsdekkingsgraad is gedaald van 105,8% naar 102,8%;
- Het beleggingsrendement is 3,4% in het afgelopen kwartaal en 7,2% voor het jaar;
- Het vermogen is gestegen tot € 2,75 miljard;
- De waarde van de pensioenverplichtingen is gestegen tot € 2,81 miljard;
- Er is sprake van een dekkingstekort sinds het tweede kwartaal.

Ontwikkelingen financiële markten

Het “Brexit” referendum en de aanloop er naar toe hielden de financiële markten bezig en zorgden voor onzekerheid. Het was vooral de rente die reageerde op de uitslag van het “Brexit” referendum. De bewegelijkheid was aanzienlijk maar de mutatie van de aandelenmarkten viel over het kwartaal uiteindelijk mee. De langlopende rente in de Eurozone daalde over het tweede kwartaal van 1,02% naar 0,87%. De wereldwijde aandelenindex steeg met ongeveer 0,3%.

Aan het begin van het kwartaal leek het sentiment op de financiële markten te verbeteren door beter dan verwachte macro-economische data. Later in het kwartaal stonden de financiële markten onder druk door zorgen over de Chinese economie en dalende winstprognoses van ondernemingen. Ook zorgden uitspraken van leden van de Amerikaanse centrale bank (Fed) voor sterke koersuitslagen. De leden van de Fed hadden aangegeven dat de financiële markt de kans op een renteverhoging op de korte termijn onderschat.

De onverwachte uitslag van het “Brexit” referendum in het Verenigd Koninkrijk zorgde voor flinke negatieve reacties op de financiële markten. Aandelenmarkten daalden fors maar herstelden tegen het einde van het tweede kwartaal. De langlopende rente daalde in de laatste week van juni met 0,2%. Hier was geen herstel te zien. Economische groeiverwachtingen werden neerwaarts bijgesteld. De markt verwacht hierdoor dat het stimuleringsbeleid van de Europese Centrale Bank langer voortgezet zal gaan worden. Het Britse pond daalde op het nieuws 11,5% ten opzichte van de Amerikaanse dollar en ruim 8% ten opzichte van de euro.

Financiële positie Pensioenfonds KLM-Cabinepersoneel

De beleidsdekkingsgraad is vanaf 1 januari 2015 door De Nederlandsche Bank (DNB) gedefinieerd als parameter waarop pensioenfondsen hun beleid baseren. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de maandelijkse nominale dekkingsgraden van de afgelopen twaalf maandeinden. De beleidsdekkingsgraad bedraagt 102,8% per eind juni 2016. De waarde van het vermogen is gestegen tot € 2,75 miljard. De maandelijkse nominale dekkingsgraad per eind juni 2016 is 97,9%. De dekkingsgraad daalde, ondanks het positieve beleggingsrendement op de bezittingen, door de gedaalde rente wat leidde tot een toename van de verplichtingen.

	2016	2016	2015
	Eind tweede kwartaal	Eind eerste kwartaal	Eind vierde kwartaal
Beleidsdekkingsgraad	102,8%	105,8%	108,5%
Maandelijkse nominale dekkingsgraad	97,9%	98,1%	106,3%
Vermogen	€ 2,75 miljard	€ 2,65 miljard	€ 2,56 miljard
Verplichtingen	€ 2,81 miljard	€ 2,70 miljard	€ 2,41 miljard
Nominale rente*	1,11%	1,25%	1,76%

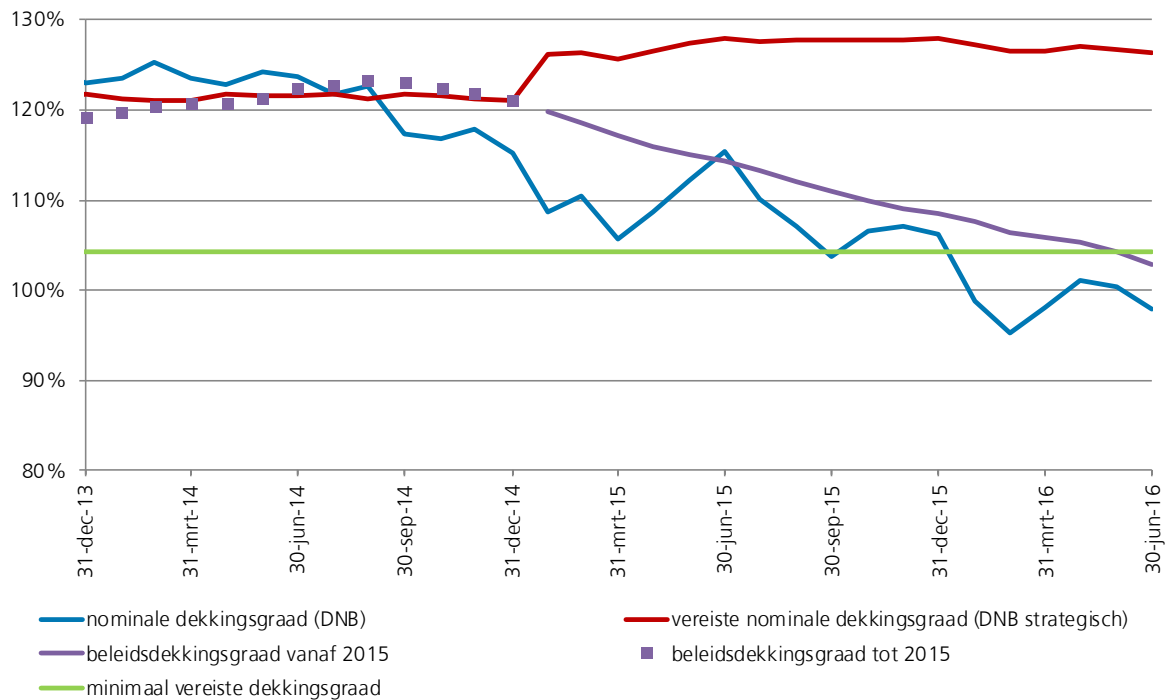
* rentetermijnstructuur zoals gepubliceerd door De Nederlandsche Bank (UFR)

Dekkingsgraad en herstelplan

Volgens wettelijke richtlijnen moeten pensioenfondsen bepaalde extra reserves aanhouden die als buffer kunnen dienen in slechte tijden. Het nieuwe Financieel Toetsingskader (nFTK) leidt ertoe dat pensioenfondsen hogere buffers moeten aanhouden dan voorheen. De wettelijk vereiste buffer voor ons fonds bedraagt nu 26,3%. De wettelijk vereiste strategische dekkingsgraad komt hierdoor op 126,3%. In maart 2016 is een herstelplan ingediend bij De Nederlandsche Bank.

Dezelfde wettelijke richtlijnen geven ook aan welk vermogen een pensioenfonds minimaal moet hebben. Dit minimaal vereiste vermogen is 104,3%. De volgende grafiek geeft aan: Verloop van de beleidsdekkingsgraad vanaf 2015 en voor 2015, de maandelijkse nominale dekkingsgraad en de (minimaal) vereiste dekkingsgraad volgens het Financieel Toetsingskader (FTK).

Verloop dekkingsgraden

De beleidsdekkingsgraad op basis van de door DNB gehanteerde rente is eind juni 2016 102,8%.

Balans

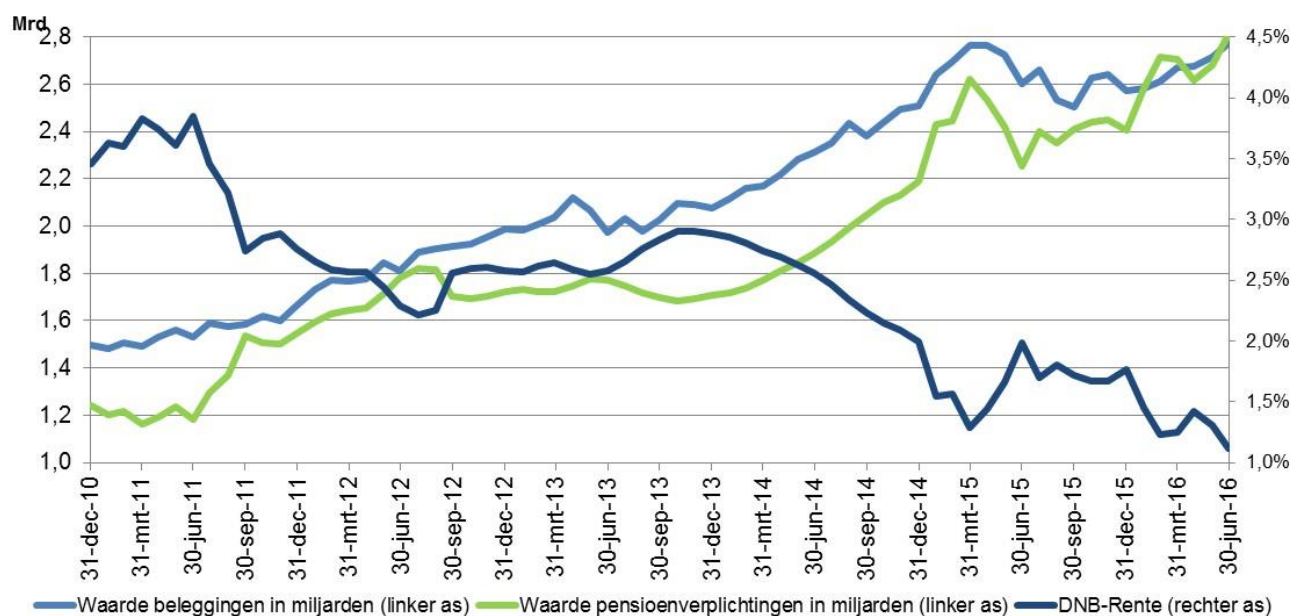
In de balans is aangegeven wat de waarde is van de bezittingen en de verplichtingen van ons fonds. Aan de activa-zijde staan de bezittingen. Aan de passiva-zijde zijn de verplichtingen weergegeven.

Verkorte balans

Activa		Passiva	
Aandelen	1.209,6	Marktwaaarde nominale verplichtingen	2.812,2
Obligaties	1.211,3	toeslagreserve	7,3
Vastgoed	266,0	reserves	-66,0
Valutaderivaten/Liquide middelen	-13,0		
Renteswaps	98,5		
Saldo overige activa/passiva	-18,9		
totaal	2.753,5	totaal	2.753,5

Waarde beleggingen en waarde pensioenverplichtingen

In onderstaande grafiek is het verloop van de waarde van de beleggingen (in euro's), de waarde van de pensioenverplichtingen (in euro's) en de door DNB gehanteerde renteterminstructuur weergegeven.

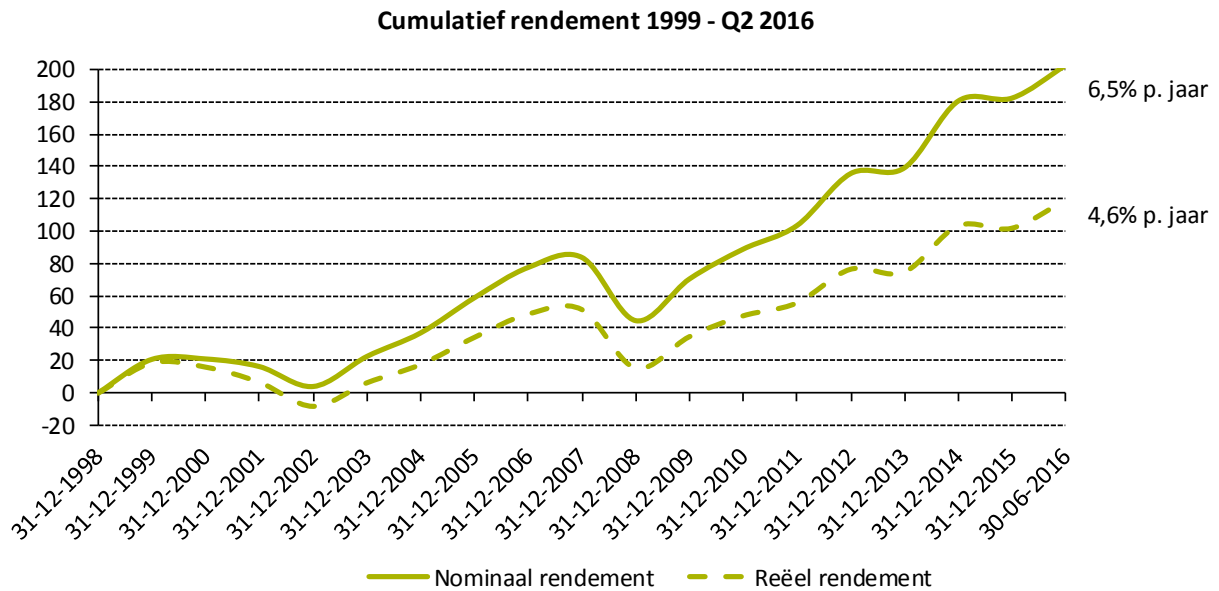
Beleggingsresultaten

	gewicht %	apr - jun	jan - jun
Obligaties	43,6%	3,2%	7,4%
Aandelen	43,5%	1,8%	-0,1%
Vastgoed	9,5%	0,6%	2,1%
Rente hedging	3,8%	1,0%	3,6%
Aandelen hedging	0,0%	0,0%	0,0%
Valuta hedging	-0,6%	0,0%	0,0%
Cash	0,1%		
Totaal	100,0%	3,4%	7,2%

In het tweede kwartaal daalde de rente, dit zorgde voor positieve rendementen op de obligaties. Aanleiding voor de gedaalde rente was de gedaalde inflatieverwachting en onzekerheid na de "Brexit". Aandelen stegen op verbetering van macro-economische data. De beleggingsportefeuille is afgelopen kwartaal met 3,4% en voor het jaar met 7,2% in waarde gestegen.

Langetermijn beleggingsrendement

Onderstaande grafiek geeft het nominale en reële cumulatieve rendement van ons pensioenfonds weer sinds 1998. Het rendement vanaf 1998 tot en met het afgelopen kwartaal bedroeg 6,5% op jaarbasis.

Bijlage

Beleggingsbeleid

Het beleggingsbeleid van het fonds is gericht op het veiligstellen van de pensioenafspraken binnen aanvaardbare risicogrenzen. Het bestuur heeft de beleggingen gespreid over verschillende beleggingscategorieën (aandelen, obligaties en vastgoed). Binnen de verschillende beleggingscategorieën wordt gespreid naar regio's en subcategorieën. Het bestuur houdt met dit beleid rekening met het valutarisico, renterisico en het neerwaartse risico van aandelen en vastgoed.

Begrippenlijst

Maandelijks nominale dekkingsgraad: de verhouding tussen het vermogen en de verplichtingen (de toekomstige pensioenuitkeringen) van het pensioenfonds.

Beleidsdekkingsgraad: het gemiddelde van de nominale dekkingsgraden in de twaalf maanden voorafgaand aan het moment van vaststelling.

Vereiste dekkingsgraad: afgeleide van het vereist vermogen van het pensioenfonds, voorgeschreven door de Pensioenwet (Financieel Toetsingskader). Komt de dekkingsgraad van het fonds onder de vereiste grens, dan is er sprake van een reservetekort.

Minimaal vereiste dekkingsgraad: 104,3 %. Is de dekkingsgraad van het fonds lager dan de minimaal vereiste dekkingsgraad, dan is er sprake van een dekkingstekort.

Nominaal rendement: Beleggingsrendement zonder koopkrachtcorrectie.

Reëel rendement: Het beleggingsrendement uitgedrukt in verandering van koopkracht, het nominale beleggingsrendement wordt gecorrigeerd met de inflatie om de feitelijke toename van de koopkracht te meten.

Vragen of opmerkingen over dit kwartaalbericht? Mail naar communicatie@blueskygroup.nl